

Bartholinin rauhanen

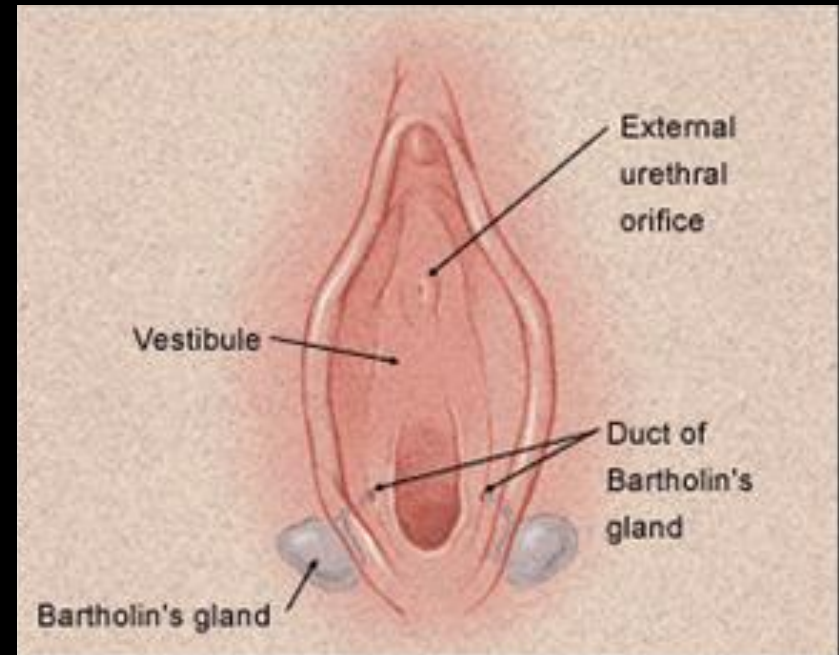
EGO, Turku

1.11.2013

Kaisa Kurkijärvi

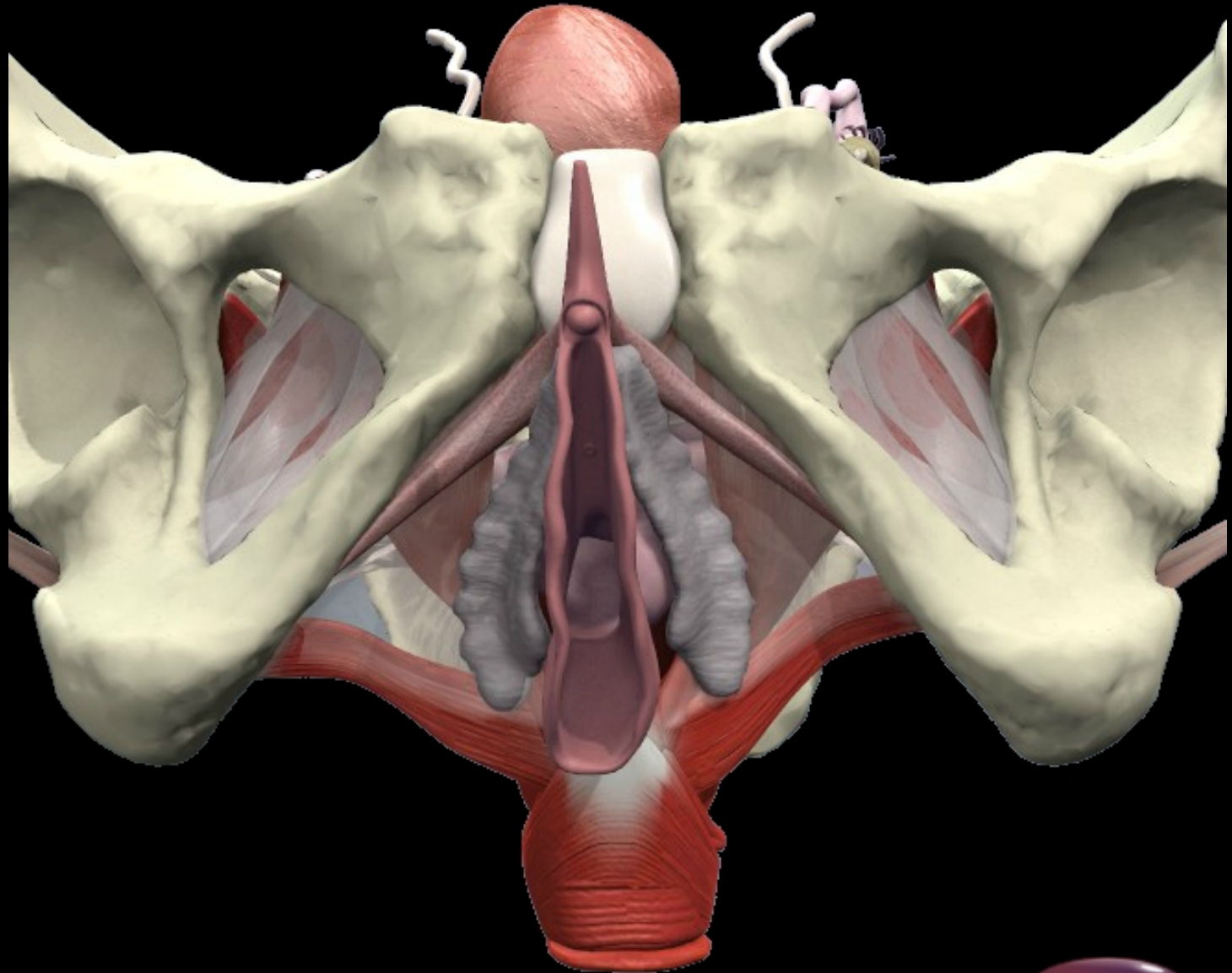
Anatomiaa

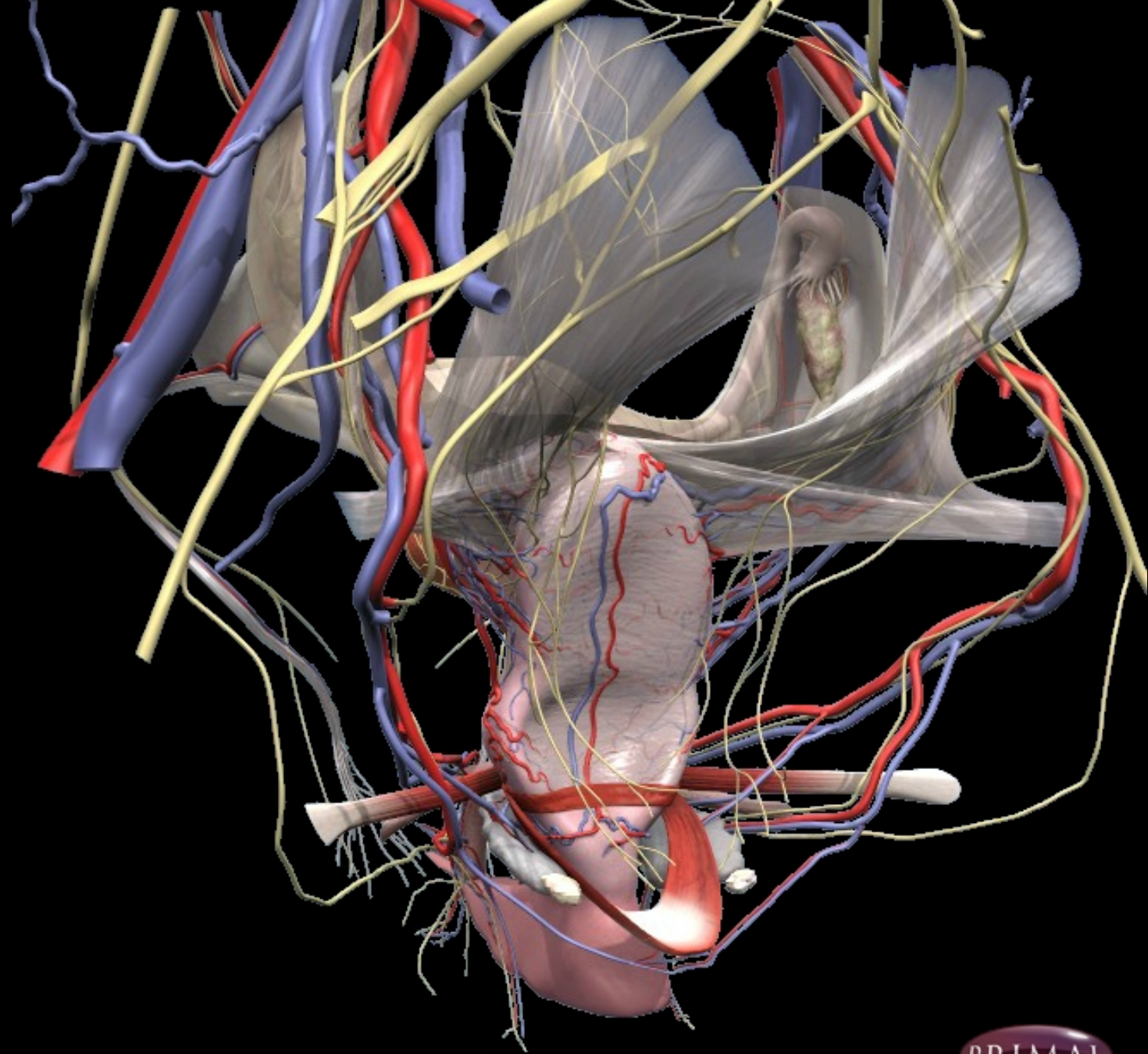
- Casper Bartholin kuvasi parillisen rauhasen 1677
- Herneen kokoinen rauhanen, kanava 2-2,5 cm pitkä
- Normaalitilassa ei ole palpoitavissa

Anatomiaa

- Sijaitsee bulbus vestibulin dorsaalipuolella
- Kanava avautuu vestibulumiin hymenrenkaan ja labia minorin väliin, klo 4 ja 8
- Rauhasen erite voitelee vestibulumin limakalvoa, mutta ei ole merkittävä seksuaalifunktion kannalta

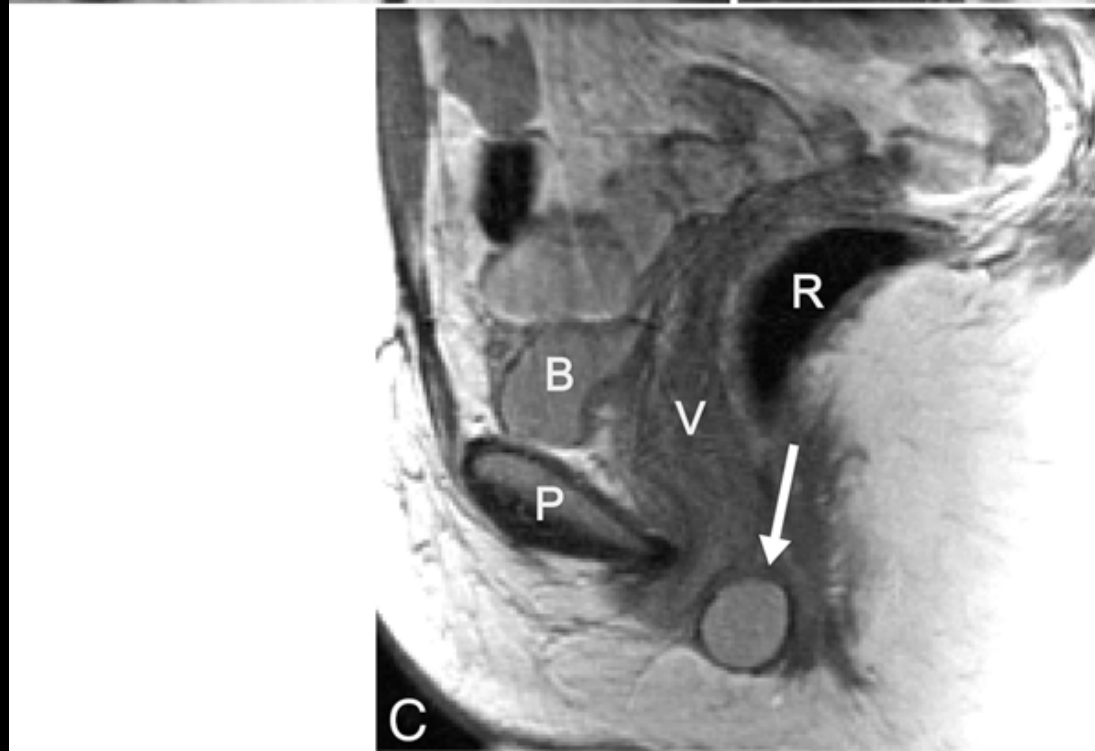
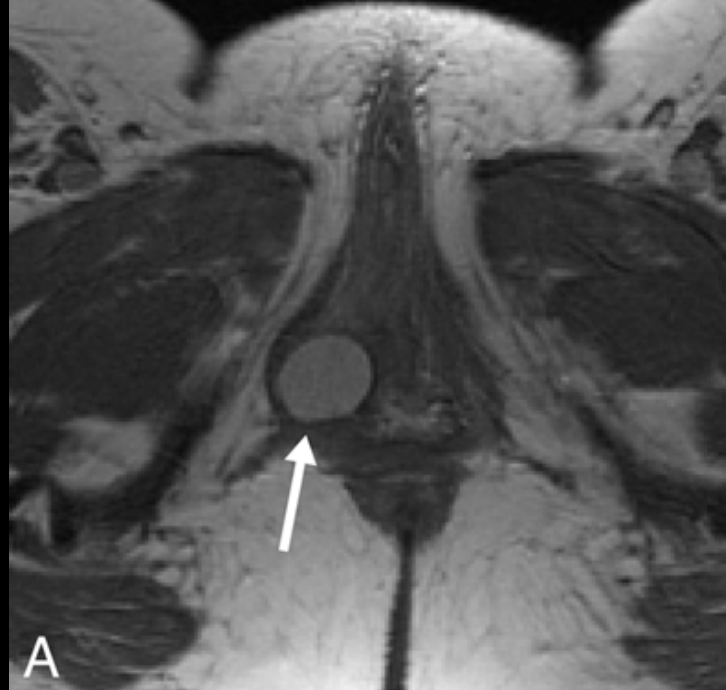
Anatomiaa

- Kysta muodostuu, kun rauhasen tiehyt menee tukkoon ja laajenee
- Kysta voi infektoitua
- Abskessi voi muodostua myös ilman edeltävää kystaa

Epidemiologiaa

- Kysta tai paise 2%:lle naisista; oireettomilla naisilla 3%:lla MRI:ssä nähtävissä kystat
- Fertiili-ikäisillä
- Riskitekijät samankaltaisia kuin sukupuolitaudeilla
- Paise 2-3 kertaa yleisempi kuin kysta
- Paiseessa yleensä useita mikrobeja

Erotusdiagnoosi

Mikä	Missä	Ominaisuudet
Bartholinin rauhasen kysta	Vestibulum	Yleensä toispuoleinen
Epidermaalinen inkluusiokysta	Labia majoreissa (yleensä)	Mobiili, aristamaton. Lähtöisin karvatupesta
Vestibulumin limakysta	Labia minoreissa, vestibulumissa, klitoriksen alueella	Pehmeä, alle 2 cm, pinnallinen, yksi tai useita
Hidradenoma papilliferum	Labia majoreiden ja minoreiden välissä	Hitaasti kasvava 2mm-3cm, lähtöisin hikirauhasesta
Nuckin kanavan kysta	Labia major, mons pubis	Pehmeä, painetavissa pois, peritoneumpoimu rotundan mukana
Skenen rauhasen kysta	Vestibulumissa uretran ulkosuun vieressä	Yleensä oireettomia

Harvinaisuuksia

- Bartholinin rauhasen endometrioosi
- Bartholinin rauhasen syöpä
 - Epäile, jos vanhemmalla naisella Bartholinin rauhasen ongelmia
 - Histologinen näyte

Hoitovaihtoehdot kirjallisuudessa

- Hopeanitraatti
- Hiilidioksidilaser
- Marsupialisaatio
- Aspiraatio ja skleroterapia alkoholilla
- Wordin katetri
- Kystan ja rauhasen ekskiisio
- Inkiisio ja suora sulku

Wordin katetri

- Buford Word kehitteli 1963
- Perustuu fistelin luomiseen; katetrin varren ympärille epitelisoituu uusi kanava tukkoon menneen tilalle

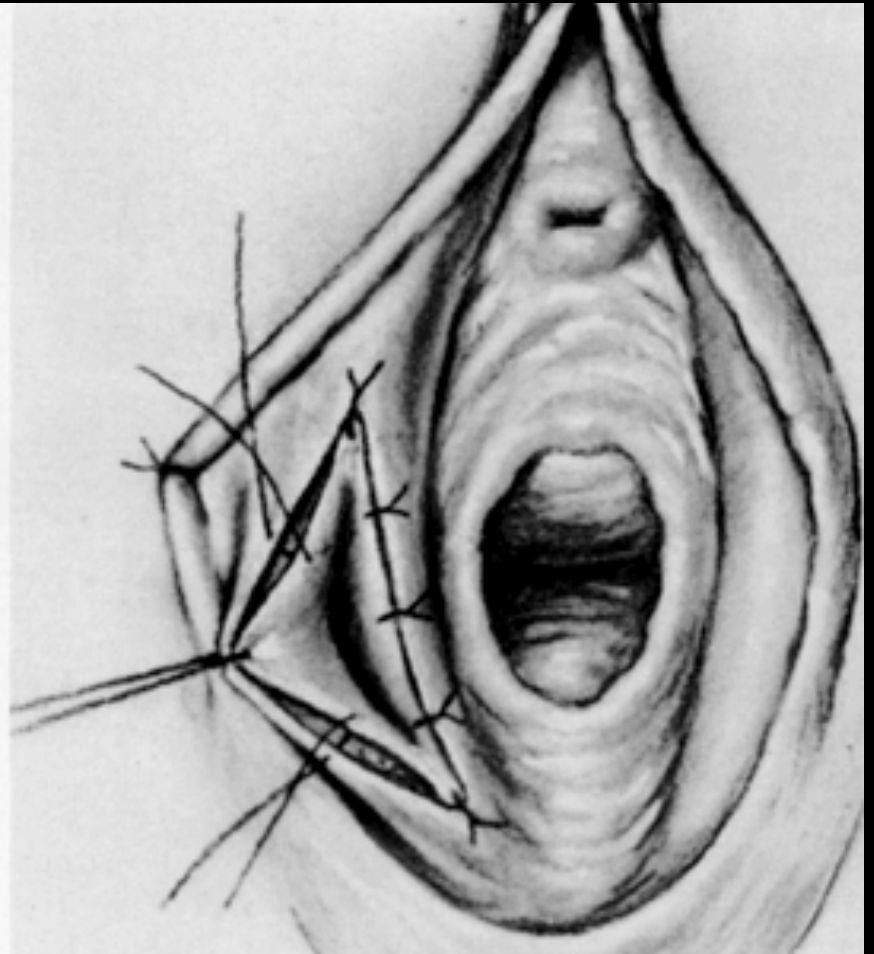
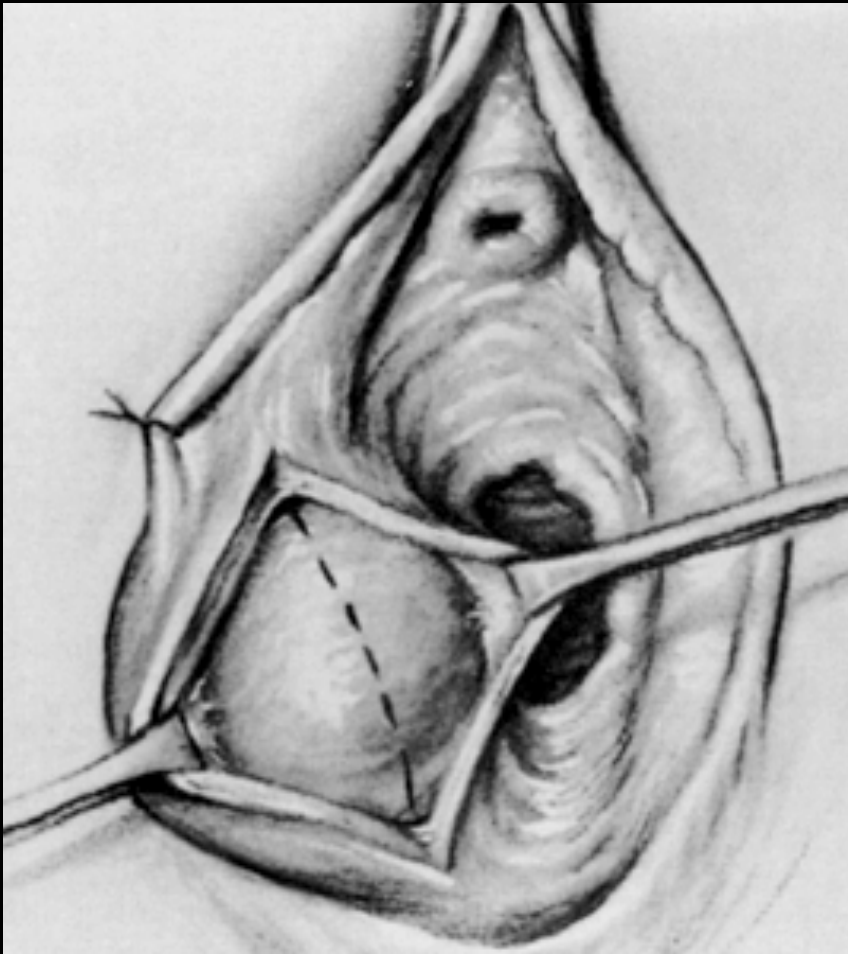
Wordin katetri

- Voidaan laittaa pkl-käynnillä
- Katetri pidetään 4 viikkoa
- Residiivejä raportoidaan 2-15%
- Suurin ongelma on katetrin liian aikainen ulostulo

Wordin katetrin asetus

Marsupialisaatio

Marsupialisaatio

- Uusiutumisriski 2-25%
- Komplikaatiot:
 - Kipu
 - Hematooma
 - Pitkittynyt parantuminen
 - Arpimuodostus ja siihen liittyvä dyspareunia

Ekskiisio

- Uusiutuvan taudin hoitoon
- Ei infektion aikana
- Vaatii yleisanestesiaa
- komplikaatiot:
 - Verenvuoto
 - Hematooma
 - Sekundaari-infektio
 - Arpimuodostukseen liittyvä dyspareunia
 - Rektovaginaalifisteli

Ekskiisio

Bartholinin rauhasen kystan ja paiseen hoito

1. Kirjallisuus suosittelee ensisijaisena hoitovaihtoehtona Wordin katetria

- Voidaan laittaa kystaan ja paiseeseen

2. Marsupialisaatio

- Kystaan tai paiseeseen

3. Hoitoresistentit tapaukset: ekskiisio

- Ei akuutissa tulehdustilanteessa